

הערות כלליות

1. קשיים צפויים

- ☞ **היקף החומר:** היקף החומר ומימדיו של הספר עלולים להיראות לחלק מהתלמידים כמאיימים.
- ☞ **מושגים מופשטים:** יש מקום להניח כי תלמידים רבים ימצאו חלק מהחומר הנלמד קשה בשל השימוש הנעשה מפעם לפעם במושגים מופשטים, דבר הבולט בעיקר בשלושת הפרקים הראשונים.

2. הצעות דידיקטיות¹

- ☞ ההצעות הדידיקטיות הבאות הן הצעות כלליות ורמתן אינה אחידה. המורים יכולים להשתמש בהצעות אלה על פי שיקול דעתם ובהתאם לרמת הכיתה בה הם מלמדים.
- ☞ **הכרת מבנה הספר:** כדי להפחית את חרדות התלמידים כדאי להקדיש כמה דקות לסקירת הספר ומבנהו. מומלץ מאוד להתעכב על הנקודות הבאות:
 - ✓ **הכותרת:** רצוי להתעכב על כותרת הספר ולהסביר, בקווים כלליים בלבד, את הנושא שבו נעסוק במהלך השנה.
 - ✓ **עיצוב הכריכה:** כדאי להבין כיצד רומזת הכריכה על תוכן הספר.
 - ✓ **החלוקה הפנימית:** כדאי להכיר את החלוקה הפנימית הקיימת בספר לשערים, חלקים ופרקים. פעולה זו תסייע בהבנת הנושא הנלמד, שתוכנו נרמז קודם לכן בכותרת.
 - ✓ **העיצוב הגרפי:** רצוי להתעכב עם התלמידים על העיצוב השונה המופיע בפרקי הספר השונים (התמונה או הציור המופיע בצד השמאלי התחתון של הדף השמאלי) ועל הצלמיות (אייקונים). בחלק מהכיתות, על פי שיקול דעתם של המורים, כדאי להתעכב על הצלמיות ולנסות לברר יחד עם התלמידים על מה הן רומזות.
 - ✓ **מילים מודגשות:** לנוחיותם של התלמידים הודגשו במהלך הספר משפטי המפתח העיקריים. משפטים אלה מסכמים את החומר בצורה תמציתית ויש בהם כדי לסייע בהכנת התלמידים למבחן.
 - ✓ **קטעי המקור:** קטעים אלה מדגימים את החומר המובא בפרקי הספר. חלק מקטעי המקור, דוגמת תכנית באזל והצהרת בלפור, מהווים חלק מהחומר הלימודי הנדרש לבחינה.
- ☞ **הכוונת התלמידים להכיר את המושגים החדשים שיילמדו כחלק משיעורי הבית:** בפרקים בהם נעשה שימוש רב במושגים מופשטים (בעיקר בשני פרקי הספר הראשונים שהם תיאורטיים בעיקרם) כדאי להטיל על התלמידים שיעורי בית מקדימים שבהם יתבקשו לסכם על המושגים המרכזיים בפרק, כמו לאומיות, ריבונות, מיתוס וכו'. כדאי ששיעורי הבית יפנו את התלמידים לסכם מתוך מקורות חיצוניים מחוץ לספר הלימוד, מתוך מקורות שעליהם ימליצו המורים כמו מילון, אנציקלופדיה, מאמר וכו'. כדאי להיזהר מהפנייה כללית לאינטרנט, שכן רמת החומרים המצויים בו אינה אחידה והיא עלולה לפגוע בתהליך הלימוד.
- ☞ קריאה בפרק לאחר חיפוש במקורות חיצוניים עשויה להקל על התלמידים את הבנתו ולתרום להפחתת החרדה והעוינות כלפי יחידת הלימוד.
- ☞ **קטעי המקור:** ניתן להשתמש בקטעי המקור המובאים בסוף כל פרק בכמה דרכים:
 - ✓ **במהלך השיעור:** לצורך הדגמת החומר הנלמד.

¹ כפי שניתן יהיה לראות להלן, חלק מהנושאים שיובאו בתת פרק זה נדונו כבר בפתח דבר. הדברים מובאים כאן שוב מתוך דגש על ההיבט הדידיקטי.

✓ כשיעורי בית מקדימים: בכיתות חזקות ניתן להפנות את התלמידים לקטעי המקור על מנת ללמוד את החומר בשיטת הגילוי באמצעות שאלות מכוונות. דרך הוראה זו מתאימה בעיקר ללימוד שני הפרקים הראשונים.

✓ כשיעורי בית מסכמים: ניתן לתת לתלמידים שיעורי בית מסכמים ובהם שאלות המתייחסות לקטעי המקור.

השימוש בקטעי המקור עשוי לסייע בהפנמת החומר באמצעות הדגמה. מומלץ מאוד להקפיד על שימוש במקורות אלה במסגרת הלימוד, ולו גם באופן חלקי.

👁 **סיכום הפרק:** בסוף הפרק מפורטים הרעיונות והמושגים שנדונו בו. כדאי מאוד לחזור על רעיונות ומושגים אלה בתום לימוד פרק זה או להפנות את התלמידים לעיין בהם.

3. חיבור בחנים ומבחנים

בכל אחד מפרקי הספר ניתן למצוא שאלות רבות. השאלות מנוסחות בדרגות קושי שונות והן כוללות שאלות של ידע פשוט ושאלות מסדר גבוה.

ניתן להשתמש בקטעי המקור המופיעים בפרקי הספר ובמדריך למורה כדי לחבר שאלות נוספות. מכיוון שהסוגיות המועלות ביחידת לימוד זו קשורות בבסיסן ללאומיות, ניתן להשתמש ברבים מקטעים אלה גם בלימוד פרקים נוספים. הדבר מאפשר למורים להשתמש בקטעי המקור בדרך יצירתית, על ידי שימוש בציטוט שהובא בפרק מסוים לצורך שאלת שאלה בפרק אחר.